

De Venditione et Virginitate.

alter videatur. Fallit nihilominus in duobus casibus viz qd nō
teneat facere inuentariū. Prīm^o si p̄suetudo esset qd non fieret.
Sec^o si iudex ex causa remitteret qd possit. ¶ Tutela filij p̄
dit mater dupl^r. Prīm^o si transit ad secundas nuptias. Se
cundo si in continent^e viuit. de hoc est gl^osa quaz sequit^r Bar.
in auten. mat^r z autē. qm̄ m̄lter tu. zc. vñ plus sequentes

¶ CLV

.i. filij sui aut filie. s. impialis
Nati tutelam lex matri denegat ip̄am
.i. cū transferit ad sc̄das nuptias. i. qm̄ incontinent^e viuit
Prō fit bigama. nec qm̄ continet ipsa

Vendere qualiter debemus z quid videri
re non debemus vide supra in littera E.
viz de Emptione. z infra post vsuraz z
sub vsura. Item qd nō licet in loco sa
cro vide supra de Emunitate ecclesiastica.

.i. signaculo s. p̄ te v^l aliū s^o sit ap̄d se aut cui^z
verecundie alio v^l cū alia

Signaculo fracto seu qd v^l quis maculatus
s. m̄lter v^l vir .i. oīno nolens consentire effusio
ni seminis

Semine defuso p̄prio. nolēdo fauere
s. pollutio v^l seminis effusio

Sit quocunq; modo. sit naturā qz contra
s^o sit s^o sit .i. in somno s. somnum

Per vim siue gulā p̄ somnū v^l fuit extra

Incubus aut fuerat coīes cū virgine pura
s. rōis s^o d̄ oīb; p̄dictz s. pollut^o v^l polluta ex̄tis
sine discretōe rōis

Pret̄ cōsensum penitus loqr. aut puer exat
viz qd ē in firma voluntate pudicitie corp̄alis
s. oīb; sup̄

Virginitas h̄a nō p̄dit̄ his memoratis

.i. h̄ viz rōis s. sup̄
Aster cōsensu de fatis quid peragēdo
s^o sic pollutus s. h̄ginitas

.i. sine discretōe rōis
Ni puer existat mox p̄dit̄ irreuocanda

sc̄z qd sit p̄ solū cōsensu i d̄lectatōe venerea v^l p̄ cōsensum i op̄^o
egnis qd tñ nō sit p̄ executōem aliquā .i. recuperanda

Sed mentis sola corruptio stat reuocanda

E 3

**De Virginitate q̄li
ter nō amittit̄**

Sc̄dm b. tho. 2° 2°

Corruptio triplex ē

viz **C**orporal^e tñ. i.

fractio signaculi l^rea

solutio seminis q̄cūq;

modo sine consensu.

Sc̄da d̄ m̄tal^e tñ

.i. cōsensu i rē vene^r

reaz sine op̄e **T**ercia

d̄ vtrazq; sit. In 3°

amittit̄ h̄ginitas irre

perabilis In 2° repe

tabilit̄ In p^o nullo.

Hic notat̄ q̄liter
amittit̄ h̄ginitas.

De Virtutibus et Voto.

Undecis s^t h^u /
tes morales q^u /
aliq^u p^{er}cernit ope /
ratōez s^z Justi /
cia Et cetere oēs /
p^{er}cernunt passio /
nē Et iusticia, si /
st^{it} i volūtate z /
cetere i potētia sē /
sicia zē. patēt.

f. sola corruptio mētis .i. nō p^{er} executiōez op^{er}is
Que p^{er} sensum tm̄ fit nil opando
.i. vnde am

Virtutes dene morales vnaq^{ue} dant^{ur}
.i. passiones .i. iusticia .i. opatiōem

Inde decē passum cernūt. sed ius operatū
.i. iusticia .i. p^{er}sistit .i. volūtate .i. cetere p^{er}utes
.i. i pōi sēsticia

Iusq^{ue} stat in volitu sed sistunt cetere sensu
ercas iras rācia .i. philoromia bilicas

Lib. eutropolya. ver. tempe. philotim^{us}. affa.
f. s^{ed} dicere p^{er}utes .i. in vi p^{er}cupisibili .i. irasabil^{is} vis

He sex p^{er}sistunt in concu. sed petit iras.
f. p^{er}utes s^{ed} ē rudo ficēria rudo nimitas

Quattuor vt forti. magni. mā sue. q^uz magna
.i. prudētia .i. in illa potētia

Sed prudens obstat intellectu q^uz sistit
viz p^{er} p^{er}fectionē f. per aliquā reglaz

Votū duplex s^z /
Solēne z **S**im /
Plex.

Votū firmatū sub religione p^{ro}bata
f. votū s^{ed} interpretatē f. aliq^us

Et q^uo p^{ro}fer^{re} dum suscipitur sacer ordo
s^{ed} ēē s^{ed} vota s^{ed} ēē

Nota d^{icitur} mⁱⁿimo /
nio p^{ro} p^{ro} vo /
ta simplicia.

Ferē solēne. sed cetere dicitō simpla
f. simpla vota .i. dirim^{it} nō p^{ro}nt

Post q^u cōtracta rata sunt cōnubia iure
.i. post simplex votū castitatis z p^{ro}inentie

p^{ro}inentie simplicis emisit q^uz ante primā redditiōem potuit rel /
ligionē intrare q^uo post primā redditiōem non licet. h^{ec} exat^{ur} po /
stea reddē tenet sp^{iritus} z iō s^{ed} p^{ro}cto. f. tm̄

Laupt^{ur} post simpla vice p^{ri}ma debita reddēs
.i. p^{ro}mittit s^{ed} peccat mortali^{ter} .i. q^uā f. debita sine /
dispensatiōe

Linquit mortale. sed semp vt exigit illa
f. p^{ro}ugi petēti q^uz tunc /
illicitus est ei p^{ro} p^{ro} con /
summatiōem matri /
monij votuz simplex /
implē p^{ro} p^{ro}fectionem

s^{ed} debita carnis f. q^u vouit castitatē

Quuis nō poscet tm̄ hec post reddere debet

De voto simplici castitatis an carnalē copulā facto.

z alios vtz ibi. 3. parte. ti. 1. c. 20. §. 8. Itē aliqui dicūt pbabū
liter q' eps rōne periculi p' vtz q' possit esse ex parte illius 2iugz
qui nō vouit aut etz illi' q' vouit qz eēt iuuenis.
s. ois q' vouit simplice castitatē
s. debita carnis

UCLVI

Ut possit petere dispēsat papa valent
s. illi viro seu mulieri v'l persone .i. simplici voto quia s. sua
coendo dat occasiones q'uis pcti mortal'

Scōm b. tho. p' vo
tū castitat' simplici
q' tics exigit cōiug' de
bitū peccat mortalit'
an dispēsatōes

Uubere non suade q' vouit viuere caste
Nota q' votum licitum non est obligatorium in q' tuoz
casibus. Prim' p' impotentia implendi. vt de Ieiunio qd
sine magno detrimento corporis quis fuare non p't. Scōs p'
ter autoritatem dispensantis si subest legitima causa alias nō
Terius p' ter defectum conditionis apposite. puta si mulier fec'
votum ieiunandi vt obtineret salutem filij qui moritur non te
netur. Quartus quando id quod tempore facti voti erat licit'
tum factum est illicitum postea puta qui fecerat votum conti
nentie ante m'fimum post contractum non p't licite denega
re debitum petenti z h'mōi

Votorum dispensatio z eorum commutatio ad
quē prius z differēt modo habetur in p'ncipio hu
ius libri in littera A. z in littera P. scz d' papa. z i
littera E. de Epō.

Fortius ē votū iuramento p'cul omni
i. qd obligare debeat aliquē. i. requirit .i. nēcio

Votū ē mai' Iu
ramēto.
Tria requirūt ad
votū v'l vouēdi

Tam vtz votū tria vult d' iure necesse
s' volēs vouere .i. scōo

Primo deliberet. de positū sit
.i. 3° sit

Rite volūtatis. pmissio denuo cordis
.i. q' aliqs p'pōit aliqd bōi facē z p' q' n' p'mittit nec p' d'libēat
.s. eē

Ergo positū solū. non credito votū
.i. nēcio. i. requirit .s. z mēt' suffic' cū duob' p'dictis

Naudqz necesse dat' pmissio q'libet oris
viz ieiunij v'l p'silis scōi i seclō .i. iherosolimitanā

Votū qd cunqz. seu trā voueris almā
s' vouer' votū p'griatōis viz ad romā l' ad p'ostellā sc'i Za
cobi .i. per ingressum religionis
approbate cū p'fessione

De voto p'gria
tionū z alijs.

Aut bñccōsimile mutat' religione
E iij

De Voto religionis.

U

.i. dispensatōe habita super h̄ .i. pape v̄l alceri^o vic^osi
Cfuerit min^o votū qd̄ concernat ep̄m

Nullus libitu concessio iure potis

f. p̄dict^o vor^o s^o ad disp̄sandū

Si foret his causa pergrādis papa petat

s^o intrare s^o intrare f. approbatā z solēnis voti

Qui vouet aut iurat maiorē religionē

.i. disp̄saut. i. aliquā aliā. f. religionem

Non nisi papa dedit reliquā petet ille minorē

f. religioē approbatā. f. q̄s ire f. approbatā. i. s̄i p̄pe disp̄sardē

Deq; minore valet ad maiorē sine papa

.i. emissum a se. f. q̄s. f. votū .i. maiora

Votū non violat hoc mutans in meliora

Sec̄m b. tho. 22. q. si. Non est laudabile trāsire de vna religione ad aliam nisi p̄pter magnam vtilitatē v̄l necessitatem.

Potest nihilomin^o aliquis de vna religione transire ad aliaz triplici ex causa. Primo ex zelo perfectioris religionis. Secundo p̄pter declinatōez religionis a debita perfectōe. Tercio p̄pter infirmitatē v̄l debilitatē suam z sic laxiorē q̄rere p̄t cū lnia p̄pe

Votū de certa dans religione petēda *gressū*

su religionis approbate est simplex. sed p̄fessio solēnis minoris religionis d̄r maius votum. quia solēnizatū votū est z aliud nō .i. cōfiteri me .i. in alia religioē f. illa religio p̄tingat f. a dicto voto

Post fatear reliqua soluo. minor z licet extat

.i. religioē carthusiensū s^o ē. i. excoicat^o maiorē

Dempta carthusia maledictus religiosus

f. 4° ordinū .i. signant tales

Saltem medicās p̄fitēs habitū monachalem

.i. cuiuscunq; religionis. i. disp̄sardē

Sit cuiuscunq; saltē libitu sine pape

s^o excoicat^o ē f. quoz ordinū aliquē .i. nisi tal^o or^o

do ad quē frat̄ medicās trāsiret h̄et disp̄sardēz a papa i cui^o bulla fieret mētio Martini q̄nti p̄stiturōis.

Sic z suscipiens mendicantes sine papa

f. ordies seu religiosi f. medicātes quoz ordinū

Sed reliqui cuncti poterūt ad eos remeare

.i. sine d̄f

sp̄sardē p̄pe h̄t cū lnia ordis sui

Dempta carthusia. valet hoc fieri sine papa

De Voto Reli-
gionis.

Prohibent fr̄es
ordinū medican-
tū intrare als rel-
ligiones.

Secundum Petrum de pal. in. 4. di. 39. sic dicit. Religio mendicantium est perfectior omni non mendicante. Quia in voto castitatis omnes sunt equales. quanto ergo artior est pauperas tanto essentialiter est perfectior religio ceteris paribus. Si in perfectionibus est obvia taxata tanto religio est artior. i. perfectior. Quia Ergo corporaliter exercitatio ad modicum utilis est nullum autem sacrificium est deo magis acceptum sicut zelus animarum. quod ad predicandum fuit christi religio essentialiter et principaliter et non aliter instituta ergo est perfectior alijs. Et ex omni alia ad eam licet transire et si in paupertate et austeritate alia religio excellat quod hec est perfectio. et religio christi et si loculos habeat quod alia non habet religio que predicatorem essentialiter non habet annexam sed accidentaliter post institutionem per auctoritatem sibi commissam et per accidens ad hanc perfectionem attrinquit. Concordat dominus Jo. do. dicens quod cum unicuique ob fruges melioris vite ad altiorum statum liceat transire ut. xij. q. ij. dicitur in regula c. licet. Non solum carthusien. ordinis sed cuiuscumque ordinis fratres ad ordinem predicatores possunt transire ad unguem viventem. Et e converso dicitur fratres predicatores ad alium ordinem observantium non posse descendere nisi in ordine predicatores foret remissior religio. Tunc enim licet ad ordinem alium artius viventem transire cum proposito et facto sic arte vivendi et non laquei sicut in ordine priorum. alias censet apostolica. quod est libertatis vangandi et fugiendi ordinis disciplinam ad artiorum aut altiorum transire non est. Quidam etiam monachus nomine magnus canonista et theologus ut refert Jo. do. dixit se vidisse parisijs determinationem factam per doctores universitatis eiusdem. quod fratres carthusien. non possunt transire ad ordinem predicatores regulariter viventem de iure communi. Consilium etiam refert Jo. do. se vidisse Franciscum de zab. et consilium magni periti determinans monachum sancti benedicti observantem esse laxiorum. Et idem dicit Jo. do. de ordine minorum. Hoc in tractatu de possessionibus. Sed per constitutionem Martini quodam decretum est quod nullus de ordine 4° mendicantium transire possit ad aliquem ordinem monachalem sed bene possit cum licentia sui ordinis transire ad carthusien. Sed si aliquis propter demerita sua expelleretur de ordine mendicantium tunc sine licentia possit transire ad ordinem monachalem secundum Antoninum.

.i. legitime etatis s^o hunc

Qui non sit pubes scito nil posse vouere

.i. castat

.i. maritata. s. su?

.i. vir irritat que uxorem sua vouet

Irritat hec mulier que vir vouet ac viceversa

.i. alicui coniugii s. voto emisso

Si in iudicium sibi tunc super hoc generetur

.i. peregrinatio

.i. abstinencia quam cum

Aut peregrinatum vouet uxorem vel maceratum

Plura de Votis
singulis quo Irri-
tari possunt.

De Votis coniugum.

V

Notā dū q̄ q̄ntū ad
votū coniugatorū vīz
q̄ vn' emittat vtorū
castitatē altero iuro
līgrāte seu sine līna
alteri'. ep̄s dispēsaē
p̄t vt m̄ifeste h̄i p̄t
ex his q̄ d̄r Jo. an. i
nouella c. rufus. ex
tra q̄ cleri. v. l. vo.
Notā dū q̄ vir z mu
lier q̄ntū ad votū p̄ti
nentie ad paria iudi
cant fm̄ oēs Et p̄tz
32. q. 1. si q̄s vxorē. h̄
in alijs votis non.

s' ip̄a. s. a coniugali copula
s' sile
s' vouerit

Seu q̄ cōtineat aliud vl' qd̄libet hoz

Tale quid aut vouit dū coniugiū neq̄ staret

Vxor nō violet. sed vir cassare valebit

Debita nec petere nec reddi nemo vouebit

Quando pari libitu m̄lier vir rite vouebant

Castū suare qd̄ nec post frāgere debēt

Inuito reliquo petet haud q̄s religionem

Notā dū q̄ vnus istoz frangēt votū alterz cognoscēdo
alter nihilomin' tenet suare. h̄ vbi eēt piculū in cōtinentie qz p̄
sone suspecte forte Et fm̄ Bullb. sup tali voto ep̄s dispensare
posset. Preterea q̄ vnus vouit simpl' r delīna alteri' tunc fm̄
oēs nō impedit q̄n ip̄e posset ad plenū exigere debitū a vouite
si ip̄e silt non vouerit continentia Hec Autho. Letera q̄re s.
de Diuortio.

Itē nō tenet cōtē q̄
ita possz reuocari vo
tū p̄tinentie sel' p̄cessū
ab altero sicut vtorū
abstinentie.

Vir dans expresse libitū nūc viuere caste

Vxori. licite nō post valet hoc reuocare

Virz haud voueat. p' hec nec debita posset

Nota q̄ non p̄nt
libere vouere.

Vxor. vir. suus. mō ach'. p̄sul si lipse

Firmi' hi neq̄nt sese per vota ligare

Manq̄ sui iur' nec st' hi. sunt sed alius

De Dotis coniugum.

Sciens est in p̄ate paterna nihilominus potest seligare duo/
bus patre inuito que patent in sequenti versu.
f. saltem

CLVIII

Filius autē familias pubes religare
f. p̄e inuito f. p̄e inuito sed ante puberta-
tem non p̄t

Posset cōiugio parit̄ se religioni
f. p̄ostellam f. sepulch̄ dñi z terras vel loca tibi
sancta

Siacobū. romā. seu terzā vir vouet aliam

Nota vxor reuo-
care p̄votū pere-
gritatis cuius/
cūq; sui mariti

Hec vxor reuocat si nolit viuere casta

f. vxor
Ipsa sequat̄ eū si p̄sumat bñ posse
f. vxor

Simantē posset nec vellet. vir remanebit

s̄ yf̄ autoritatē pape in hoch̄ntē s̄ p̄dictū
Papā conq̄rens vt̄ p̄mutet sibi votum
i. ad frā sc̄am s̄ h̄ m̄ hostien.

Votū iberusalē nolēte viro vouet vxor
f. vxor s̄ q̄tūc̄ votū redimet autoritate pape
s̄ de incōtinētia yf̄ al's

Hoc z cōplebit nisi iā suspecta timef̄
s̄ q̄d̄c̄q; viz h̄is autoritatē disp̄sandi z cōmutādi ex iure
vel delegatōe

Votū cōfessor nec disp̄set neq; mutet
i. rationabilis quia alias coram deo vri non po/
test tali dispensatione yf̄ commutatione. z sic timeret qd̄ papa
dispensaret x̄ps non sigillaret

Quando nō sana deposcit causa vouētis

Concupio quid sit x̄s. sup̄ d̄ p̄scriptione
f. mortalem etiā
grauem

Est herēsis dicens vsurā non fore culpam
f. vsuram

De Usur̄ quō re-
probant̄ lege na-
ture. lege dina. le-
ge positua. tam
Imperiali q̄ ca-
nonica.

f. tam vetus q̄ noua
Hāc lex diuina nature lex q̄z dānat
i. lex nature

Nam fert natura qd̄ nil est vēdere nescis

i. pecunias f. alicui f. pecuniaz p̄cessaz
Dominas p̄cedens. vsus vendēdo seorsum

De Usura et usurarijs.

U

f. fm b. tho. .i. malū f. in veteri testamento

Unius ut euitent prauū. lex an̄ iudeis

f. usurā facere iudeos om̄i gētili f. post xpm̄ date

Ipsam pm̄isit. sed civiles q̄z leges

f. usurā .i. viz. f. ciuilibz .i. imitari

Hac reprobāt qm̄ lex affirmat comitari

.i. sacros canones .i. impator viz Justin⁹

Se sacra decreta. dū legifer atq; q̄terna

.i. acceptās f. ecclie f. suas f. sacris canonibz

Sumēs psilia vult leges his violari

f. in ciuilibz z legitimis actibz

Iure stat infamis vsurator tibi cūctus

f. vsurarij siue occulti siue manifesti

Nā testamētū talis p̄ iura vetat

.i. elemosinā

.i. vsurarij

Sperne stipem cui⁹ vsura nequit bñ solui

.i. dominū

Transfert vsura ditōem teste thomista

.i. volūtate .i. a dō viz tam veteri q̄

noua lege

Ultro nanq; datur vsura dō reprobata

f. in mutuando

Spes lucri sola si p̄cipue tibi lucz

s̄ cē

Mutuo donādo tēdas vsura pbatur

s̄ licite

Iam nihil ex pacto tacitōne palā capiatur

f. alicui s̄ recipiat p̄ mutuātē

Mūmis p̄cessis. nec quid p̄cio red̄ imēdū

.i. pure oblatū f. benignolentiā amicitā z s̄ illa

Sed q̄tis latū capies z sp̄uale

.i. a lingua f. a mutua

.i. causa mutui

Munus ab obsequio nec lingua sic capiatur

f. pure s̄ illa p̄ accipientē mutuo

Mi q̄tis fiant p̄ amorē mutuo danti

s̄ cē

Non plus iusticia vult reddi q̄ data cōstant

Ista q̄tuor cōsi
lia fuerūt viz Vi
centū Cōstātino
politano Ephesi
nū z Calcedonē
se.

Hic d̄r q̄ vsura
n̄ ē iuris ip̄o iurē

Eleosina vsura /
viz n̄ soluēdo reci
pi non debet.

In vsura fm̄ b.
tho. trāfferē dñi
um.

Spes lucri i mu
tuo est vsura.

vsura ē si p̄pter
mutuū ex pacto
aliqd̄ recipit etiā
qd̄ p̄cio p̄pari⁹

P̄ licite aliqd̄ reci
pi p̄p̄ mutuū vl̄ cā
in esse vl̄ p̄ modum
pene vl̄ rōne p̄cij vel
periculi viz in. c. Na
uiganti.

De Usura que differenti modo fit.

^{s. ex mutuo p. cess} ^{s. aliq. d.} ^{s. siue}
Si forte emergēs dānū cessatio lucri
^{lo. dānū} ^{s. ex mutua p. cessioe incurusse} ^{.i. p. interesse}
^{s. tūc mutuo dāns} ^{.i. vitatioe dā}
^{ni qd. p. t. mu}
^{tū incurzisti}

UCLIX

Qd. dū sit certū. plus accipis int. vt esse
 Item Sunt duo casus in gñe q. b. lz accipere vltra capita/ le vel forte viz in mutui datione Qñq. scz ex pacto. qñq. ex nō pacto. Dūmū p. fieri tripl. scz vel rōne pene p. uentionalis vel rōne interesse. Item sūtr qñ vtrūq. scz capitale z illud supflu um ponitur sub incerto vt p. batur extra de vsu. Nauigati. & Nonne. Scdo ex non pacto etiā qñq. licet vt qñ pecunia lo/ cū aliquid ad ostendādū v. ad ornandū v. ad ostendendū Tale em vsū habet pecunia ex p. p. natura z tunc d. vsu eius vltra fortem recipi p. quia sic non est mutuatō sed locatō vel conductio.

Hic nota qñ res quedaz sūt quarum vsus pñ/ cipalis est iparum rez consumptio vel distractio. z talium rez vsū vendere seorsum est vsura. Sz p. dicitaz rerum est aliquando vsus minus pñci/ palis viz ostentatio eaz z sic vsus eaz licite vendi potest seruato alteri dominio vt patet immediate sic. p. sequenter.

^{s. p. n. pal} ^{s. eē} ^{s. q. dam}
Pes. vsus quaz cōstat p. sumptio plane
^{s. est} ^{s. e. v. l. p. ais v. l. sile} ^{.i. pecuniaz}
Uviniū granū. v. l. fit distractio nummi
^{viz vini gram v. l. pecuniaz}
Istoꝝ vendens vsū tibi quisq. seorsum
^{.i. cōmittit}

Casus illicitus simpliciter.

Usurā pagit. vnam rem bis quia vendit
 Nota lz mutuas possz d. iud. recipere l. repetere mutuataz v. l. valore rei nihil tñ p. vltra h. aliqd. qd. sit pecunia mēsurabile recipere repetere v. l. sperare rōne rei mutuare aut rōne mutuatō nis nisi sp. onte vel alia causa iusta z p. ia aliquid detur. Rō assu gnatur a beato Thoma z Scoto. Quia in datione mutui tras fertur dominū. Dicit em Mutuo qñ do tibi meū. q. q. conce dit mutuo non manet dñs pecunie mutuatē. Idcirco sequitur si p. illa pecunia recipiat aliquid vltra fortem p. non suo recipit sine vendit non sūt. Et esto q. pecunia maneret sua nō habz tñ ex natura sua aliq. vsū sic hñt alia ex se germinācia. h. tātū

De Usura que differenti modo fit.

U

puent fructus ex industria alterius scz vrentis. Industria ar
bitus nō ē hui⁹ q̄ pcedit pecuniā s̄ iste volēs recipere fructū de
pecunia vult hēre fructū d̄ industria nō sua quā tñ nō dedit sibi
iste ali⁹ ex hoc q̄ accepit mutuū ab eo. Nec etiā ē rō quare per
oppositū fruct⁹ pignoz germinantiū p̄putant in sorte. Qd̄ dū
etiā est de pecunia q̄ ad mutuū idē d̄ de vino. granis ⁊ panib⁹
ac silib⁹ quoz vsus p̄sumptio v̄l distractio est.

Alter ⁊ ē vsus satis improprie tñ hoz
s̄ vsus s̄ saltē. i. dñio s̄ sibi mutuātī

Qui posset vendiq; rei ditione retenta
s̄ q̄s .i. pecunias

Ut ponens nūmos p pignoz rite. v̄l illos
s̄ v̄l ad ostensionē diuiciāz
s̄ alicubi

Ostentans. ponit signatos. vendere posset
s̄ nūmoz v̄l similitū rez. s̄ nūmis. i. dñio. s̄ mutuo dñi

Hoz sic vsus sup his ditione retenta
s̄ p̄napal

Res. vsus quaz nō est p̄sumptio quedam
s̄ rez. s̄ seorsum .i. dominio

Illaz vendis vsus licite. ditione
s̄ rez. s̄ locati l' dñio s̄ qd̄dam fructificans

Haz suata. velut ē dom⁹. aut ager aut sit
s̄ aliqd̄ .i. mutata v̄l locata

Fructificās sile. v̄l sint argentea vasa

Nota quō res q̄daz sunt quarum vsus p̄ncipa
lis non est ipsaz p̄sumptio quare illarū rez vsus
quis seorsum licite vendere potest suato sibi domi
nio Sed predictaz rerum vsus minus p̄ncipalis
consistit in cōmutacione earum ⁊ talis vsus ven
di non p̄t seorsum.

Casus usurari⁹.

Alter ⁊ est vsus satis improprie tñ hoz
s̄ vsus min⁹ p̄napal p̄dictoz viz p̄sumptio
s̄ p̄sumptio. i. p̄a venditio

Vendit̄ haud iste. q̄ cōmutatio fert̄
s̄ mutuātū s̄ mutuo dās

Soluendi t̄pūs tibi quis referre recusans
s̄ v̄ltra sortē s̄ mutuo dās

Ni quicq; dederis. vsuratoz reputet̄

Casus licitus

Notandū q̄ iste vs⁹
p̄dictaz rez d̄ ipzo/
p̄ locatio l' cōductio

Casus licitus

Notandū q̄ vs⁹ istaz
rez d̄ p̄ locatio l'
cōductio. Locans
ar̄ suar sibi dñiū cō
ductor vsus

Usura cā dilati/
onis p̄ca soluedi

De Usura et usurarijs.

Mutuo cōcedens vt mutuet h̄ mibi pecco
s̄ ego alicui .i. remutuet s. usurā p̄mittēdo
.i. sine usura

Om̄is em̄t licite res p̄petuo sibi quasq̄
Qū siors tota post viginti redit annos
.i. xxiij. annis s. infra viginti annos
s. volēs em̄t
re p̄petuos redditus

Aut sub vigeno quarto. minus haud dare d̄z
s̄ ex̄pligra .i. pecunijs .i. floze
Cnos vl̄ denarios

Paul⁹ egens nummis dedit petro puta cētū
s. petro s̄ qd̄ curat

Perpetuo dandos iuxta p̄ciū generale
Illius terre paulo plus vl̄ minus inquā
s. petro

Ac p̄cio cōpetenti vendit sibi paulus
s. paul⁹ post hec s. sua s. d̄icto em̄ptori

Obligat in ḡne bona petro singula. sine
.i. postea v̄z cētū p̄dictos

In specie. p̄cio sub eodem post redimendos
s. doctores s. p̄fata v̄z si p̄ciū non sit min⁹ notabilē
q̄ res q̄ sic em̄t

Iuxta q̄ plures hec em̄ptio iusta p̄bat

Notandū q̄ assens in summa li. 3. ri. xi. de f̄m aliq̄s q̄s
sp̄enon improbat licet vendētes n̄ debeant p̄t̄ dilato em̄ p̄ciū
augere. p̄nt t̄n̄ p̄t̄ acceleratōem solutōis p̄ciū minuire **U**nd
est q̄ mercator statuat in corde suo q̄ pannū quē h̄z p̄ sex velit
dare p. ix. solidis. ita q̄ omni volētī sibi dare t̄n̄ siue statim in
p̄nētī vl̄ ad t̄minū certū dare velit z lōge libēt⁹ statiz solutōi
q̄ vl̄q̄ ad t̄minū aliquē **S**i tal̄ mercator ap̄ se deliberās sibi
q̄s cō h̄ d̄ lucro pare solutōis cogitās ap̄ se dicat. lz in corde il
lud lūq̄ taxauerim q̄cūq̄ t̄n̄ p̄ciū parū h̄z et cum q̄ d̄ lucro mō
aliqd̄ ordinare posses d̄ p̄cio taxato diminuerē tal̄ n̄ vsurari⁹
s. tu alicui

Carius hinc merces vendens qz tpa differs
s. merces s̄ aliqd̄

Has tibi soluēdi. p̄cio vl̄ emēdo minori
.i. tā actu. i. siue s̄ z qz

Quia vendētī p̄ciū mō das. q̄z t̄ps
.i. expectare habes s. usure s̄ cē

Prolipū spectas soluēdi. nota p̄bat

CLX.

Usura p̄t̄ remu
tuādū.

Nota q̄ sic licita
em̄ptio sine picu
lo vsure q̄ ad p̄pe
tuos census

Nota licitā em̄
ptioez p̄petuā q̄
ad annuū cēsuz

Nota bñ p̄ seq̄n
ti casu.

Hic tāgitur du
plex cas⁹ em̄pti
onis sc̄z veditō is
illicit⁹ z vsurari
us.

De Usura uſurarijs.

U

Querit Si p̄ terminū aut dilatoem res plus vēdat
 n̄ t̄m vltra ip̄i rei valorē an p̄traſ vsura R̄ndet fm aliq̄s q̄ sic
 ex q̄ ratione t̄mini seu dilatiois res vendit̄ maiorē p̄cio. Sed
 fm alios d̄r. **Q** cum p̄pter hoc nō excedat venditor iustus rei
 valorē non p̄mittit vsura. q̄ in hoc casu nō luc̄ h̄ cōsequit̄
 suum interesse. extra de vsu. c. si. Et si dicat non posse p̄ringere
 q̄ si res vendit̄ plus rōne t̄mini seu dilatiois non vendat vltra
 valorē iustū cum res t̄m valeat q̄ntū p̄nti p̄cio vendi p̄t. et sic
 p̄nti p̄cio non plus inueniebat venditor h̄ plus seu maiorē p̄cio
 p̄pter terminū vendidit et sic vltra iustā extimarōnem accepit.
Potest r̄nderi q̄ hoc non sequitur. Nam v̄z est q̄ res t̄m valeat
 q̄ntū vendi p̄t s̄z cōi cursu non s̄o singulari euentu. v̄t sicut ille
 non d̄r iusto p̄cio vendere qui rem p̄cio maiorē vendit alicui q̄
 cōiter fieret alijs forte quia ille emptor ad rem maiorē h̄z affe
 ctionē vel quia ea magis indiget ff. ad. l. fal. l. p̄cia. Ita d̄r non
 iusto p̄cio emere qui minorē rem emit ab aliq̄ q̄ cōiter ab alijs
 emeret forte p̄t vēditōis n̄citatē v̄t quia nō p̄t merces tā
 to t̄pe retinere q̄nto alijs faciunt et h̄mōi. Item etiā p̄ iustum p̄
 cum impediri ex malicia aliquoz q̄d nocere non debet Illud
 etiam iustū p̄ciū rez d̄r q̄d in loco cōiter d̄re inueniri p̄t p̄sent
 solutione. ff. ad. l. fal. l. p̄cia. **Q**d q̄dam dicūt esse v̄z nisi im
 pedimētum occurrat ex alijs malicia pura vsurarioz seu alto
 rum pecuniosorum vendentiū merces suas ad t̄mini v̄t vale
 ant aliq̄d plus lucrari. et boni mercatores non p̄nt vēdere mer
 ces suas etiam iusto p̄cio v̄t etiā si aliquis tyrannus et potens
 aliq̄d aliud adhiberet impedimētū sine rationabili causa limi
 tando p̄cia vel p̄hibendo merces alias deferri. nam malicijs
 indulgēdum non ē. Item alia ad iustū p̄ciū discernendū spe
 crantia q̄re infra in fine de Usuris. §. Institor et campso. c̄c.

Casus licit⁹ q̄ad
 emptorēz vitaliū
 reddituū suatis
 debet̄ circūstan
 tijs sic notatis.

Nunc a p̄sona puata collegione

Debe. mō asterio. quis emēs p̄ quēlibet annū
 s̄ v̄t reddit⁹

Vitales census. vsufructū q̄z mansi

Ad t̄ps q̄d q̄d. nō hoc vsura putat̄

Essē p̄t p̄rauū si venditor optat obire

Emp̄torē talem. v̄t forte min⁹ daret emptorē

s̄ aliq̄ .i. a collegio
 .i. siue ab vrbe aliq̄ v̄t mō asterio aliq̄
 .i. siue v̄z alicuius posses
 sionis
 .i. q̄d cumq̄
 .i. p̄dictoz .i. mori
 .i. p̄ciū q̄ iuste deberet

De Usura usurarijs.

Uis s. emptor qz iuuenis z forte nature z plectiois e
s. atteto z pefato quez
veditor anuefibi daebz

Pensata vita longa. censu qz magno
s. qz ementis qz sic null' optaret mortez
alterius s. p. dicta. i. fierent

Cercius ad vitā vendent' talia fient
s. qz. i. mutuās .i. necitate sua

Centū ducatos tradens. p. rite nccē
.i. post. s. p. dicit' mutuo dās viz dicit'
Cui tradidit centū ducatos

Alter vt exponat. hinc tradens pactat vt ille
s. centū. i. mutuāri soli seu mutuo danti s. mercator legalis

Vis sibi lucret' vl' pdat sicut z alter
s. p. sibi centū s. centū .i. mercādo

Perdet cū totides. ve lucrabit' his mō mercās
s. ec .i. societas. s. p. dicit' p. ec

Dicit' usura qz nō sociale putat'
s. sic s. mutuo danti .i. tradat s. pecuniā

Nanqz liceret ei qz solū deputet altri
s. pecuniā s. ad negociā dū
s. alteri tanqz fratri

Mercat' causa sic dando fidelit' illi
s. si pter dicta s. mutuanti z accipienti per modum so
cietatis

Dū dānū qz lucz cōe fit est sociale
.i. nec p. dicit' p. ec p. dicit' mutuū .i. plenū dñitum
s. in accipientē. i. in pecuniā p. cessa

Et cū transfer' p. mutua rite potestas
s. mutuo accipiens .i. deberet s. sibi
s. soli

Tunc sibi lucrari dz qz p. dere soli
s. s. dicit' s. s. oppositū

Qd tū in tali p. tractu nō repit'
s. vis. .i. dat aut p. cedid' .i. non p. dicit' ad modum
depositi

Hec qd sic fer' quasi depositū repit' at'
s. depositū viz illas pecuniā. i. in pre
fato contractu quod tamen cōtra na
turam depositi est

Cum nūc expendit hoc depositarius ipse

CLXI

**Usurari' p. ctus
seu mutuū tale.
Ex Anthonino**

**Cōtract' usura /
ri' qz nec ē social'
nec p. modū mu
tui. nec p. modūz
depositi qz omnia
hic p. hant.**

**Nota quō dicit'
p. ec nō est p. mo
dum societatis
Nota qz mutuo as
are p. buz acciūū si gē
mutuo daē. Sz mu
tuoz arz ari. deponē
tale ē mutuo accipe**

**Itē nec i dicit' p.
ctu est mutuū**

**Nec dicit' p. ec p.
dici depositū**

De Usura in certis casibus.

U

.i. g. s. dicitur depositum .i. mutuanti dando
.i. ponitur remunerandus vicia
ipse depositarius ab ipso deposito
mente

Cur ipse reddet sine lucro gressus habendus

**Casus iste licitus
est sub debito modo.**

.i. socio suo
.i. usurario .i. capitalem summam sibi
concessam

Ut pro se soluat usurari modo sortem

s. luc s. ut soluat sodal s. usurario s. dicitur debitor
usure

Sortis et usuras quas solvere rite tenet

s. saltu usuras .i. p. illo tpe et sine fraude
s. usurario s. pactu predictu

Si debens tendit tunc solvere. rite licet

**Casus licitus in
mutuo.**

Quisquis emens. emerit ve volens merces. tunc illas
s. ab emprede predictarum mercium
s. petro s. pecunias pro mer
cibus exponendas

Instanti petro cessat. sibi mutuo dando

s. predictu mutuo datus s. a petro .i. habuisset fuisse

Creditor hic licite capiat quantum tenuisset

.i. in illo loco s. libere viz si merces fuissent duce libere ad locu
cum negociationis .i. in illo vel alio loco

Tali rite loco delatis mercibus illic

s. creditor predictu s. et s. solu a petro .i. ad vitaciones datus
s. cunctu ni vel pro interesse
.i. ut int esse

Si capiat piculum. lucrum petat inter ut esse

s. auri vel argenti

Sicque volens emere libram pro quolibet annu

s. ab emprede s. predicta pecunia

Instanti petro cessat sibi mutuo dando

s. predictu mutuo dans s. a petro tunc .i. libere

Creditor hic licite capiet quantum modo libere

s. si emisset s. tunc .i. piculo quod fuisset habiturus in
emendo

Deberet cape. moto piculo plus inde

s. panni. s. q. s. vlnis .i. reddendis

**Casus licitus si fit
sine fraude**

Ulnas dando decem pro denis post tribuendis

De Usura in certis casibus.

Seculsa fraude tunc pmutatio fert
f. q. s. alicui .i. pecunias .i. pecunijs s. cedēs .i. p. gnis
Concedens nūmos p nūmis. gnaqz gnis
f. p. dicta

De sibi soluant dum tpus carius extat
f. p. dictas pecunias aut grana vl frumēta vl alia silia
Ne fuatur? sit creditor ad tñ illud
f. creditor p. far? viz tali p. ctu .s. si creditor
.s. tps q. pl? valebūt p. di-
cta vel silia

Perficiat vsurā. sed fuaturus ad illud
.s. pecunias vl grans. zc. .s. p. far? .s. tunc
f. creditor

Dis vt lucret. si creditor ipse negaret
.s. viz .i. possēt
Debitor vt neqat sibi soluere qñ valeret
.i. tali p. ctu .s. p. dict? casus f. nō negādo sibi h. s. libratē dā?
vt soluēdi qñ possēt illo tpe q. ille fuisset fuaturus
.s. sic

Sicerit vsura. sinantē nulla p. batur
.i. possit f. fugi? gna vl pecuniā seu silia
.s. debere

Si nō sile dubitat dicta valere
f. tpe solutiōis .s. licite viz tpe solutiōis p. tinge
ctā qñ tps tpe cōcessiōis multomin? vēdura valere

Post plus siue minus posses hec lucra tenere
f. in negociādo cōcedere .s. vel fuerint f. p. faro mō i negoci-
ando

Par est argentū. relique res. aut foret auz
f. pecuniā .i. receptur?

Mutuo qui tribuit capturus tpe certo
.i. monete. i. pecūias .i. in aliq. alto loco viz p. dictaz
pecuniā recepturus

Alterius gnis nūmos aliove loco. seu
f. qualqz. f. tali intentōe tribuens vl cōcedēs. i. i. valore

Res alias. vt per hoc lucret. rite valore
.s. dicend? f. ralis

Est vsurator qz sortem possit hic vltra
.s. vsuran? dicend? ē .s. alicui intentōe s. dicta
f. nūdinās .i. aliqd

Sic qui de nundinis mutuatur in reliquas quid

CLXII

Casus vsurari?

Casus vsurari?

Casus licitus

**Casus licit? vel
illicit? qad auz
& Argētū & silia**

**Cōtract? vsura
ri? qad mōetas**

**Similis casus
vsurari? vt ime
diare sup.**

De Usura in certis casibus.

Casus licit⁹ sed
sub fraude fact⁹
est usurarius.

Apposita pena tibi mutuo suscipienti
f. tu debitor .i. q non solvens debito tpe
Ut plus formides nō soluens cū bñ posses
f. pena a mutuo dante f. penā ponēz v'l recipēz .i. recta z sincera
Illa peti posset intentio dū foret apta
Mutuo tradentis
f. p̄fata pena viz a mutuu dāre f. mutuu dās

Casus illicitus.

Si tñ in fraudē fit. z usurator habet
f. talē penā f. quēlibet s^o mutuu dās .i. adde re solet fraude
Aut hanc p̄ mēsem v'l in annū quemlibet addit
f. tal' apponēs penā .i. non approbare debeo

Casus licitus

Est usurator. tñ hanc nō approbo penam
viz ab aliq̄ f. mutuu f. aliquem
Mutuo q̄s capiens z ob id subeūdo laborē
f. si q̄d hz a p̄dicto usurario .i. retinē s^o tal' mutuū um capies
Pignoris ex fructu licite quid sumere posset
f. alicui nauiganti v'l eū ad nūdias f. cū nauigāre

Casus Usurari⁹
ex ca⁹ Nauigati

Mutuo si deder⁹ qui nauigat inde paciscēs
f. p̄ mutuata pecunia emptas .i. aliqd vltra sortē s^o dabis aliqd de sorte

Casus sim q̄sdaz
licitus.

Si saluas tuleris merces quid des. alias nil
f. sic paciscēre s^o quia licet recipias piculuz nauigantis viz ab usurario vel ad nundinas eunz in te tñ ob id n̄ de bes recipe vltra sortē

Nota Si q̄s obij
ciat ex ca⁹. Nauigā/
ti p̄ dco casuz ibidez
In tua. Rūdēduz ē
q̄ ibiz tict moitio v'l
lis n̄ p̄ceptuz necim.
Itē ad p̄positū istud
vide s. an 4° folia
glo. p̄fataz sup illa
metra Jam nihil ex
pacto. zc.

Te nō excusat. piclum licet accipis in te.
s^o illi .i. nauiganti f. cū nauigante
Sz tu p̄mittens qui nauigat inde paciscens
.i. pecunias .i. restaurabo p̄ p̄ missore

Si p̄das merces seu nummos hos tibi soluas
s^o saltem .i. piculi p̄t incertitudinez f. p̄missor talis .i. recipe

Tūc p̄ciū picli fortass̄ carpe posses

De Usura in varijs casibus.

.i. filli mō .i. cape potes s' fieret
.i. ultra sortem
s. ysure h vt inf esse

CLXIII

Quotuo sic p'stans capies pl' dū sine fraude
s. alieu' ciuitat' .i. pecunia

Casus licit' i cō
munitate.

Si q' cōitas indiget ere iubendo
.i. mutū .i. cōicati s. cōitas p'mittēdo
Quotuo q' p'stent sibi ciues. obligat inde
s' aliq' s' aliq' viz ciuib' s' pecuniā

Pignora siue lucy certū p'stantibus ipsis
s. p'dicta s. p'dicta

Recl'cite capiūt ciues lucra. nanq; coacte
s' ciues viz p'stitū s' aliq'

Refaciūt. z ob hoc fortassis dāna requirunt
s. usurarij s' oēs illi s. ciuitū cōsilio. z c.
viz in seqnti p'su

Casus vsurari'
q'ad cōitate.

Usuratores sunt ciues. vtp'uta quoz
s. alieu' .i. auctoritate

Diuis cōitas. p'silio. ditione
.i. pecunias s' cōitas. s. aliq' fructificā

Prestat ad vsurā nūmos capiēs q; pignus
s. p'gr' .i. i defalcatoez sort' s. cōitas

Nec fruct' eius in sortē cōputat ipsa
s' ille s. vsurari'. s. p'dictā vsurā in cōitate s. talis

Cas' filis p'dcō.

Par est dicēdus p'hibere valēs nec hic obstat
.i. auctoritate

Presertim quoz p'cepto seu ditione
s' p'dicta s' eē s. p. eodē ill' q' ablatā sū
p' vsuram p'dictā

Nec p'stant facta. totū post restituef
s' aūr .i. p'sensu s. p' cū s' ille. i. restituae

Qui' fit libitu solū p'cepta redonet
s. ab aliq' debitore

Casus Usurari'
in emptioe Jur' vel
debiti ab ipō credito
re p' debitorem.

Quisquis h'ns cape centū sub tēpore certo
s' aliq; s. a creditore s. soluēdi centū

Terci' hinc veniens emat hoc ius vtpote
s. ab aliq' debitore s. illa nonaginta tam
actu creditoi

Debetē. veluti p' nonaginta. q; soluit
s. illa nonaginta tam
actu creditoi

Debetē. veluti p' nonaginta. q; soluit
s. illa nonaginta tam
actu creditoi

De Usura in varijs casibus mercatorum.

U

^{s. iste ca.} ^{.i. ea sola ca} ^{f. creditori non agita}
Si minuat p̄ciū solūmō. nūc qz soluit

^{.i. postea. f. qm labore z expens}
Sperans exinde sine dāno plus rehabere
^{viz ille ca. p̄dic. qz in fraudē usure emit}
^{f. iuris alteri} ^{f. fieri}

Est usurator. hec emptio iure vetat̄

Casus usurari.

^{s. aliqz} ^{f. futuro}
Item vendēs p̄cio soluendo tpe certo
^{.i. ex hoc} ^{.i. dilatorē das emi}
^{proxi}

Casus licitus

^{f. in p̄dicto cāu}
Hinc si maior vendas p̄cio qz differ
Fraude fit usura. nisi vendita res dubitet̄
^{.i. solutōis} ^{.i. debere}

Tpe soluedi. minus aut plus rite valere
^{f. andic.} ^{f. ad tps debitorū p̄fici}

Casus licit. qad frumētū z vinū sub mutuo

^{s. qz} ^{f. alicui} ^{.i. recipiat dic.}
Sed nūc dando decē qz in autūno capiat tot
^{s. viz} ^{s. viz} ^{f. tpe datōis} ^{f. vasa frumētū vel}
^{vini}

Frumenti vasa seu vini nunc licet illa

Casus licit. p̄t incertitudinem.

^{.i. solutōis dilatorē}
Plus valeant nihilomin. hinc dubitat̄
Tpe soluendi minus aut plus illa valere
^{f. in p̄dicto casu} ^{f. debere valere. futu}
^{ro quia tunc usura esset}

Cas. licit. i mer. cis. emēdis l. v. dendis.

^{f. p̄ statuto} ^{f. negotiādo}
Nō est usura. secus est si plus videat̄
Dum de more tenēs mercator. qlibet inqt

Qui vendit v̄ emit tales merces sibi noscat
^{.i. solutōis dilatorē}

Soluendi tpus iā tale ve tale statutum
^{f. iustū. i. apponens viz p̄t hoc} ^{s. taliter cō}
^{trahens}

Casus illicit. z usurari.

Venditor ad p̄ciū nil ponens. iustus habet
^{f. inf emptorē cū venditorē factā} ^{.i. dilacione}

[Si post p̄cordiā de p̄cio qz tractu

Usura circa segetes et agros.

CLXIII

.i. pp' pntem solutōez z imme
diatā vēditōz p'cū minuit

Solucere vult ep̄toz nūc. vēditōz hic mi^o optat
f. dicitā facta p vēditōzē .i. vsuraria

Incipz hec p̄ma q̄ venditio sit iniqua
.i. venditōz .i. coact^o f. p'cū p'dictū z iustū
.i. hūdi ex p̄opta pecūia

Si vendens pulsus minuat lucri rōne
f. aliq̄s s' q̄s f. tali .i. pactū faciens

Res vendens p̄cio q̄ nūc currit q̄ paciscēs
f. res p'dicte f. plus .i. dare debes

**Casus plane vsu
rari^o qz pōit se ī
tuto lucri z aliū
in dāno.**

Infra si pascha valeant plus h' mibi p̄sta
f. res dicte infra pascha vicz vsurari^o
Cqz facz te certū d' lucro

Si q̄ min^o valeant nolo. reputaris iniquus
f. licitū .i. possessionē seu agz f. venditōz cū
emente

Casus licitus

Tendēs quis māsum certis annisq̄ paciscēs
s' datū p̄māso. f. vēditōz ip̄e viz emptozi
f. empta. f. vendenti

Dum p̄ciū reddat post emptozi p̄dia reddet
f. in tali casu f. vēditōz viz emptozi
qz sic eēt vsura

Casus illicitus.

Emptozi agit iuste. p̄ciū min^o huic nisi p̄stet
f. oblato z exposito vēditōzi
f. postea ip̄i emptozi quia
sic eēt manifesta vsura

Aut fuit in pacto p̄cio plus restituendū
.i. accipe f. p̄dic^o emptozi

Aut fuerat solitus vsurā carpe talis
s' ab aliq̄ s' aliq̄s f. qualq̄

**Casus licit^o t̄ca
Segetes.**

Quisquis emēs fruct^o segetes p̄nte sub āno
f. segetes f. aliq̄ seminato

Pluribus aut annis puenturas sup agro
s' in p̄dicto cāu f. in futuro

Casus vsurari^o.

Nō est vsura. nisi fructus suscipiendi
.i. v̄siste sciant s' iā p emptozi. i. postea

Cōstent debere plus q̄s dat inde valere
f. valere fruct^o v̄ segetes viz q̄ad cō
tractū vsure iudicandus q̄uis etiā multo plus postea scilz rpe
solutōis v̄ receptionis fructus seu alie res valeant

**Casus licit^o pp̄
incertitudinē.**

Si plus sine minus dubitat nō fit iniquus
R. ij

Plura circa segetes et agros.

U Casus iste ysurari⁹ s⁹ theologos
Notā dū et⁹ q⁹ aliq⁹s
sili mō ysurā p⁹mittit
vz q⁹ alteri mutuat
cētū vt enat annue
q⁹q⁹ z ille mutuans
vult reape illos q⁹n /
q⁹z oī anno donec sol
uat sibi tota fors z si
ne defalcacōe v⁹z ab
illo emēte cui mutua
uit.

Cas⁹ iste ē licit⁹.

.i. possessionē aliquā

.i. mō s⁹ post a: num
vel duos forte

Mansum tu vendēs alicui qui nec p⁹ciū dat
f. cū emproze

Secū iā pactas donec p⁹ciū mihi nō dat
f. emprozi v⁹ dēti s⁹ cē .i. pbant
f. iuriscōsulti

Accipiā fructus māsi. quidā licitū dant

.i. theolog⁹. f. p⁹ dictū casuz .i. p⁹ bar

Sz doctor diuus hoc ysurā fore firmat

.i. māsi v⁹ dēti f. p⁹ venditorē .i. cā

Cū tales fructus capiant⁹ sub rōne

.i. vendēti f. fieri q⁹ iniustū ē

Dilati p⁹ciū soluedi q⁹ p⁹hibet

f. in p⁹ dicto cāu p⁹ venditorē s⁹ v⁹z s⁹ v⁹l debito

Sed fieri posset pactū. si tēpore certo

f. v⁹ dētorū f. sine defalcatione
summe

Empro: nō soluat tūc venditor ipse leuabit

.i. fruct⁹ f. vendēti emprozi f. ab emproze

Prouentus māsi donec foret ipse solutus

s⁹ saltē p⁹ dictū pactū v⁹z fiat p⁹ v⁹ dētorē f. emprozi v⁹z vt maiorē
f. ysure f. p⁹ cōt⁹ diligētia soluat

Si nō sub fraude sed p⁹ pena sibi fiat

.i. ecclie s⁹ q⁹s f. fructificacōe f. iuste possēti
s⁹ postea saz v⁹l habitā

Casus licitus

Iniuste tēpli suans rem. pignorat ipsam

f. ecclie f. p⁹ p⁹ ius q⁹ ecclia h⁹z in pignore

Templi rectori. tunc fructus pignoris huius

f. ecclie .i. sine ysurā .i. reape

Directo: licite valet vltra sumere sortem

.i. sili mō .i. cape f. ab alio detinēre iniuste sui
am possessiones quā iā a tali ipi⁹ grauit v⁹z licite pignis fructū

**Cas⁹ licit⁹ sicut
p⁹dictus**

Sic valet z laicus vltra deponere sortem

.i. sine p⁹ dicto mō recipiens fructus pignoris

Casus illicitus.

Ast alias fructus in sortem p⁹numerabit

.i. aliq⁹s .i. ab yponis sue p⁹ie .i. si capit s⁹ aliq⁹s
s⁹ gener f. pignoris

**Casus iste ē licit⁹
rus si sit eo mō q⁹ hic
ponitur.**

Fructificās. posset fruct⁹ cū sorte tenere

¶ De iura circa segetes et agros.

¶ CLXV

Salte p iugij dū sustinet hiconus almi
f. mrimonij f. actu f. gener
f. dū salte s. p. fata f. genero
Et sic simplr hec dos pmissa. q. tandē
f. ad illā cautelā s. tanq. .i. dat.
Hanc ad cautelā dotis possessio fert
f. salte f. genero
Si socer haud soluat. s. si p tpe certo
f. a socero. f. dor. f. genero socero suo q. uis ge-
ner sustineat on. mrimonij
f. i. putabit

Dos genero fert. fructus sub sorte putabit
f. p. dictū f. charo suo f. i. p. grado vel
transferebat

Si gener h pignus post altri iure ferebat
s. p. n. p. altr. q. b. indigeret
Non p. n. mos. s. cū foret eius amicus
f. amic. p. u. f. p. dicto f. dictos n. mos
f. amic. p. dict.

Casus licitus

Hec q. lucret. genero si mutuet alter
s. p. fata f. amic. mutuado pecuniā s. iste amic.
f. pignoris licite

Hec r amore facit. fruct. cū sorte tenebit
f. aliq.
Heres qn viri mortē post. obligat eius
f. possessionē. i. possessionis s. tūc mlier
p. dote .i. in sorte .i. putabit

**Casus iste ē lici-
tus si fit eo mō q
hic ponit.**

Proxi māsum. fructus in sorte putabit
s. v. recipiat in solutiū .i. possessionē
f. possessionē f. in obligatōez qz
Caltas eēt vsura nisi fructus extenuarent sortem

Distrahathanc g mulier. rē nec capiat sic
i. dñs l. possessor. f. alicui.

Casus vsurari.

Desq. molendini q. s. si mutuat ipsi
f. pascendo p. mutuū vicz ne possit molere
vbi velit

Pistori. puans hūc libertate molendi
s. tal. dñs molēdini s. aliud s. aliq.
f. occulte p. mittit f. p. mittit vsurā

**Casus iste est dā-
nosus p. l. maximas
Avariciā hō ē vsur-
arius.**

Palliat vsurā sic equalens faciendo

Qui q. emens vinū frumētum seu siles rem
R 3

De Usura circa animalia.

Quis ^{f. alicui} ^{f. alicq̄} ^{.i. ex ill} ^{f. singulū} ^{.i. a rustico vel} ^{ductore} ^{locare licet animalia} ^{vinde per annū}

CLXVI
Casus locatiōis
licit' circa animalia

Frumentū certū. reliquā rem sine leuando
^{f. talē} ^{f. p̄ dicit' locator}

Si ductorem nō hic quāt immoderate
^{f. p̄ locatorē dicitū} ^{f. animalū}

Ne pactū fiat q̄ ductor sibi solus
^{f. conductoris vtz le/}

Dānū portabit. nisi causaret sua culpa ^{uissima}
^{f. ductorū z locatorū} ^{f. usure z sic ē licitū}

Si sic cōe dānū. lucz. sine fraude
^{.i. decē capita s' aliqs}

Unus hñs capita viginti. dena s̄ alter
^{s' forer isti z alteri viz}

Casus locatiōis
licit' z societatis
circa animalia

Depote nūc ouū. cōe lucz q̄s dānū
^{.i. certatara} ^{f. p̄ dicit. s. int se}

Proq̄ rata sumptus cōes hi statuere
^{f. p̄ dicit'} ^{s' est} ^{.i. p̄ modū societatis v' est} ^{societatis p̄ctus}

Non est usura s̄ contractus socialis
^{f. p̄ dicit} ^{f. ouū}

Di pactare queūt de fetibus vt reparent'
^{.i. postea. f. ouū} ^{.i. de pellib' ouū} ^{f. oues}

Dotua post capita. seu pellibus vt cumulent'
^{f. animalū} ^{f. capita}

Casus locatiōis
licit' circa animalia

Unus hñs capita viginti traderet illa
^{f. ductorū} ^{s' et}

Quiq̄s pascenda certa mercede tenenda
^{f. a dño aut locatorū a cō ductore v' potius conductorū a} ^{locatore} ^{f. puentū gregis}

Aut fiat certa tūc participatio lucri
^{f. animalū} ^{f. p̄ dicitra} ^{f. animalū} ^{f. dñs v' locator}

Nota q̄ i metr' idis/
ferent p̄r pont' picuz
p̄ syncopā aut picu/
lū sine syncopa z sic
repi' ap̄d poetas viz
sine syncopa vtz s̄. i
plogo.

Iusta locatio ferē qñ pericula suat

Quisq̄s hñs capita viginti. traderet illa
^{f. traditor' locator. f. capita.}

Casus locatiōis
licit' circa animalia

Ruralicuidā pactando firma q̄ extent
^{f. p̄ dicitra capita. f. rustico} ^{.i. extimata.}

Acea taxet ei tanto p̄cio reputanda

Usura circa animalia.

U

Dānū cū lucro solus ruralis h̄iet
.i. rusticus
s̄. dicitur p̄ca² .i. pecuniā .i. rustico

Nō est usura. s̄. vt es quasi mutuet illi
f. ere v̄. pecuniā .i. rustico

De q̄ post emeret animalia tot sibi certa
.i. extimare

Dando quis capita certo p̄cio reputata
.i. rustico s̄. rurale v̄. ip̄m rusticū

Cuiq̄ rurali pactans. non vtilitatem
f. p̄us

Vllā suscipe. donec totā sibi sortem
.i. cū eodē rustico

Rusticus offerret. v̄. eodem forte paciscens
f. ip̄e rustico de p̄far̄ capitib. .i. capita

Nil accipiat nisi mortua cūcta restauret
f. dicitur locator f. tali .i. imortales 2 ferreas

Talis tradit oues pactu q̄si nō morturas
f. dicitur f. v̄. furariū s̄. eē

Et pactū tale q̄s p̄raui iure p̄bat
f. in p̄tractib. locatōis s̄. eē

Quā cōis ē conditio licitum dic
f. dicitur s̄. v̄. locatō v̄. ductōis
.i. p̄tū v̄. s̄. v̄.

Si melior fuerit vnus. tūc secus extat
f. alieni f. certas f. cū mōasterio

Quā mōasterio q̄s tradit oues q̄s paciscens
f. abbas 2 fr̄es f. ouū

Nō dent annatim sibi post p̄ q̄libet h̄az
s̄. tū. f. ouū

Rite duos solidos. cū fructus sint meliores
s̄. insup dicitur locator f. oues locare. f. h̄. e. f. ouū dicitur

Poscens si cūcte moriant̄ non nisi fructum
f. oues .i. augmētent

Atq̄ monasterij cūcte sint si cumulent̄
f. ille .i. licit² .s. saltē. f. locator

Cōtractus bonus est si tradit oues ibi sanas
f. oues mōasterio p̄ dicto mō

Cōsulo tradenti dāni partem q̄s ferre
.i. p̄ dicto mō. .i. monasterio f. frat̄ mōasterij .i. totus

Sic nec tradat eas nisi p̄uentus sciat omnis
Q̄n boues v̄. oues a paup̄ib² q̄s emat nunc

**Usuraria locatō
animalū vald̄ iniq̄**

**Locatō animalū
licita q̄n p̄ditio
fuerit equal̄**

**Locatō licita
circa animalia**

**Usuraria cōp̄tio
2 locatō animalū**

Usura circa Suietes & procuratores ac fautores.

Casus illicitus quod ad inductores vel aliquis sub usura mutuet.

Fautores furti vel rapine tenentur ad restitutionem quibus nil ad eos puenit.

Aliquod lucratur ex pecunia furata vel re rapta vel usuraria saltem non fructificante est tueri quod non tenet.

Casus illicitus quod ad fautores seu inductores.

Casus illicitus quod ad fautores.

^{s. vel} .i. ad usuram faciendam vel ad dandum alteri sub usuris ^{f. tu}

Inducens suades ad fenus quemlibet ipse

Qui tamen haud alias fenus cepisset ab illo
^{.i. tota usura. f. inductor et suator. i. dicitur usurari et inducere}
^{.i. non valet}

Insolidum reddes si suusus soluere nescit
^{.i. si soluere potest usurari}
^{f. inductor vel suator}

Non alias reddes nisi quantum cepis ipse

Sed furti fautor. vel rapine et filiator

^{f. de furto vel rapina} ^{f. furta vel rapina}
^{.i. postea nihilominus}

Quiuis nil cepit. post talia reddere debet

^{f. rapine etiam quodammodo furta quod voluntate domini}
^{.i. usure} ^{s. capiunt vicis domini recipiunt ad usuram}

Nam violenta ea capiunt. fenoza nutu

^{.i. pecunias} ^{s. pecunias} ^{s. aliquid. f. acquisitum}

Per furti numeros. usure siue lucrati

^{s. p. pecunias} ^{f. p. illas pecunias lucrati vel acquisiti}

Rapte siue rei. nec reddere iure teneris

^{f. lucrum predictum ex fructificatione rei furate vel rapte vel usurarie nisi fructus pueniant ex industria eius qui vitis illare}
^{f. cui abstulit}

Si sit fructificans fructus cunctos sibi reddes

Hunc predictum casum nota plenius supra de Restitutione in parte circa. §. an textu ubi dicitur. **L**um p. auariciam. etc.

Quisque volens gerere dare mutuo suas ab uno
^{f. tale mutuum} ^{f. dicitur} ^{.i. restituere tenetur}
^{Cur usuras eius pro filio receptoras}

Ut det ad usuras alijs. suadens ea reddet

^{s. se} ^{.i. lris} ^{f. alijs} ^{.i. usure vel usurarum}
Subscribens cartis prelati fenus inquam
^{f. lras usurarum} ^{.i. pensum} ^{f. lris} ^{.i. recte}

Siue sigillat eas non dans libitum sibi rite

^{s. mortalit} ^{s. nec tenet aliquid} ^{f. sigillando}
^{.i. approbare dicitur}

Peccat. non reddet quod nec sic approbat ipse.

Usura circa **Suictes** & procuratores ac fautores

Et sup vsuris scribendo notarius omnis
s. aliq̄ instrumēta
s. cuius quoad legitimos actus .s. etiā viz de cetero
s. etiā

Infamis iure. periurus. qui phibetur
s. instrumēta

Scribere legitima. nec reddere iure tenetur
s. p. cūctas .s. ex tali instrō vsurario

Dnas sic pmeritas
s. vsurarij .s. vsurarioꝝ
s. iuste

Usuras pret. q̄ nil retinent loquor hoz

Jam sui licite mercede fruuntur eoz
s. p. vsurarijs

Silicetūq̄ necesse sit vtile vlt sit honestum
s. fruoz

Hoz fruitum
s. p. p. iant

.i. ab ill' siue fidelib' siue infidelib'

Crusticole sumūt vsuras iure sub illis
s. bi p. fari xp̄lāi. i. ex pte e' re sue

Contra q̄s bella nūc iusta gerunt sibi tre
s. licite & iuste .i. accipe viz a fidelib' vlt infidelib'

Pite sub vsura quis mutuo sumere posset
s. alteri' .i. p. p. uā

Prereliqui ve sui p. curet ad vtilitatem
s. si s. mutuu recipiēs sub vsuris .s. eē s. sub vsuris

Ipsē nec inducat nisi quē solitū dare nouit
s. p. sui vlt p. ximi vtilitate

Ergo sub vsura quis mutuo sic capiēdo
s. causa viz vt ludat vlt meretricē. zc̄ijs s. sub vsura mutuādo

Ex facili causa ne honesta. peccat in illo
s. vsurarij

Obsequiū p. vsuratori agendum
s. sub mutuo. s. aliq̄ indigente. i. aliq̄s s. vsuraz h' restitūē non tenet viz p. dicit' capiēs

Mutuo p. reliq̄ capiēns quis. fautor habetur

CLXVIII

Casus illicite q̄ ad notariū scribēte vsuraria instrumenta.

Casus licite ēca' falliā vsurario rū q̄ suā hz petet mercedē ab eis

Casus licitus.

Licet aliq̄d reci pe ab vsurario sub vsura sub certis rōnabilibus causis.

Casus vsurarij s. certo mō.

De Usura in diuersis casibus.

U

f. dicta s^c q^s s^c viz .i. pp^t suscipiētis p^omoditatē vl^t vtili^t
tatem aut necessitatem
.s. tūc .i. fautor vsure n^o
habetur

Illa pie faciēs p^o suscipiēte nocet nil

Nota q^d licite possunt fideles p^o se vel p^o alios tpe necessitatē
a iudeis recipere mutuo silt^r a fidelib^o xpianis sub vsura q^d vsura
rij sunt h^o extra necessitatē non h^o q^d p^octm^o ē talit^r suscipere

f. ap^d vsurariū

f. amico vl^t fautore suo
vl^t alio

Casus licit^o fm
plures.

Quonq^z fide iubeat p^omittēs p^o reliquo quis

f. vsurari^o

f. ab illo p^o q^d fideiubeat
.i. pp^t h^o t. aliq^d

Alter vt vsuras. plus mites erigat. hinc quid

f. iste p^omissor .i. reddere tenet f. doctores .i. approbāt
.i. illū casum

Sicapiat reddet. licet hoc aliq^z neq^z firmant

f. suo .s. gener .s. exite

Casus illicit^o q^d
ad dotē

A socero capiēs vsuratore scientē

.i. ingrātia crassa z supina f. soce^r vsuratore

Aut hoc ignorās crasse. dotē. puta quē scit

.i. nō posse soluere vsuras. f. cui d^ebet ab vsurario

Nō fore soluēdo. reddet dotē gener ipsam

f. gener soce^r vsurariū vl^t non posse soluē vsuras
f. gener

Vel p^ous ignorās sciat h^o post. reddet hic illis

f. suus f. gener .i. heredi ill^o q^d
exegit si p^oncipal^o
obijt

A quib^o exegit focer ipse. dabit ve sequaci

f. quisq^z .s. illa .i. vsu rator. i. ex aliq^z p^octu

Casus licit^o q^d ad
certū modum.

Venditor accipiet vsurās q^d sibi debet

.s. sate .s. vedito^r vsurario f. vsurari^o ex illis
.i. lucrifaceret

Si fidēdo bñ cōcesserit vt lucrifaceret

.s. viz. f. p^o illa vedita f. vsurari^o f. vsuris

Et sic lucrando se post nudaret ab illis

viz vendendo vsurario carras taxillos et
consumula. quia tale debitum ab vsurario
qui est non soluendo non p^otertur

Nō dat^r illicitū nisi causa sit becinhonesta

Usura circa debitores usurarios

Ex contractu vis ut est emptio venditio locatio conductio mutuū
i. qñ ex contractu scz qñ qñs obli-
gatur alicui ex aliquo officio vel facto licito vel honesto lz nō
interuenit expressa voluntas vtriusqz vt tutela vl' cura. zc.

Is cui debet ex contractu quasi siue
s. debita. i. ex malefio viz furto vl' rapia

dāno pter ppositū facto. Ex^m vbi dicitur eē qñ maleficium vt viz
qñ iudex p impitiam iudicat pter tñ ppositū. vel qñ silr aliquid
cauf vel effundit de domo qd nocuit transeuntibz.

Sunt sint illa maleficio. vl' sint quasi possit

i. ab .i. usurario. i. recipere solutores

Abs usurante iam sumere. non tñ ipsas

i. usurarias .i. creditor s' iudicandū ē viz qñ fur vl' ra-
piorz alicui p dīcto mō. qz tñc creditor recipere p solutores debi-
torū dñ saltē nō recipiat rem raptā vl' furatā.

Res usuratas capiat. sic de raptore qz fure

s' dicend'

Est usurator manifestus qui manifeste

s' se usurariū eē

Seruat ad usuras mēsam vl' iure fatef

s' fuerit usurari' .i. vt dicat aliqñ public' usurari'. zc.
viz de usura

Seu victus iure. nec sufficit hinc mala fama

i. pignora

i. mutuat

Qui sup argenti sil' aurea pignora donat

i. certā pecuniā

i. mutuas .i. pecuniā mutuo
sup vasis suis argenteis vl' aureis

Certos denarios p quos emit a capiente

i. annuos

i. istū casum

Vitales census. hoc illicitū fore noscas

i. vitales census annuos

i. mutuū dans

i. qd phibitū
ē fieri ipso iure

Nam emit in fundo nō fructificāte vetato

i. p' vicū vl' defectū aliquē rei vendibil'

Tendere quis nequies aliqd qd hz sine dāno

i. vendendū

i. cuiqz

i. venditor

Hinc illud tradat reliq' quē scit sine damno

i. vēditōr. i. cū emproē

Vendere nō posse. sup hoc ait ipē paciscens

s' in te

i. mutuo do

Sic apias periclū dāni. tibi mutuo centū

I i

CLXIX

Petere p' aliqñ
debitū ab usura-
rio sub certo mō

De Restitutōne
usuraz vide s. d'

Restitutōe q'
dā alia.

Nota qd ē usu-
rari' manifest'

Usurari' casus
in mutuo.

Nota bñ hūc ca-
sus q' licit' repu-
tat' apd iuris i'g-
ros.

Usurari' casus
in mutuo.

Sillis casus ē dum
qd mutuat alteri cen-
tū florenos vt equoz
vilē vl' aliā rē vilez a
mutuante recipiat vl'
emat p mag' l' p ma-
toē p'cio q' valz zc' q's
silibus.

Ursure casus iste non est.

U Casus venditio-
nis licit⁹ s³ Jo.
Nyder.
Ite⁹ p⁹nestic⁹ v⁹l⁹ p⁹
nestica d⁹ q⁹ v⁹l⁹ q⁹ res
p⁹u⁹ p⁹ci⁹ c⁹ p⁹uo labo-
re v⁹ed⁹it. sic s³ p⁹isa
olera p⁹ira p⁹oma z s³
milia.

Ursuram talē casum p⁹gnoueris esse
i. mercator f. in foro v⁹l⁹ alibi ad vendēdū
i. mercator domestic⁹ v⁹l⁹ ali⁹
Institoz z campsoz stationatoz q⁹z cunctus
i. hospitū receptor i. tabernari⁹
Hospitis acceptoz. caupoq⁹z penesticus ipse
f. licite f. p⁹dicti i. res vendibiles
Vedererē poterūt hi carius. z licz empta
i. p⁹ minor p⁹cio f. s³dictos
Pro minus existat p⁹ eos. hec res licet in se
i. aliq⁹ mō s³ q⁹ fuit dū erat empta
f. ap⁹ d⁹ cōes hoies

Nō sit mutata nec sit melioz reputata
s³ licite fit f. factos f. habita f. habitos
Hoc p⁹ sumptus ve p⁹icula siue labores
f. habitas s³ ē v⁹z aliq⁹ p⁹dictoz
Aut p⁹ter curas ve q⁹uamina. sollicitusq⁹
f. vendenda i. de foro ad domū z c⁹
Ut consueet res. hinc z vt inde ferat⁹
f. p⁹pter necessariam p⁹ulsionē rerum p⁹re publica
i. moderata

Aut sua deponat industria lucra modesta
i. magis licite f. bona
f. mercator

Fortius hic multo sua cari⁹ empta reuēdet
f. mercator f. p⁹fras f. sui

Talia qui ducit hinc inde q⁹uaminemagno

Quedam alia ad p⁹positum quere sup⁹ de empta
one z venditione. z sup⁹ de Ursura vbi d⁹z Quisquis
emens vinum. zc.

Ursura q⁹ iustum p⁹ciū in mercantijs semp⁹ p⁹siderandum
est respectu laboz z sumptuū mercatoris. z hoc intelligendū
est nisi in loco venditōis aliud eēt cōe p⁹ciū quod saltem non
sit introductum ex malicia alioz s³ ex p⁹ditione t⁹pis seu negocia-
tionis puta cum t⁹pe messium z vindemiay soleant frumentus
z vinum minorū p⁹cio valere. z idem in similibus. vel cum mer-
ces ex abundantia minorū p⁹cio vendant⁹ z maiore ex occurrē-
te penuria. Nam cum mercator possit p⁹ciū augmentare ex
varietate locoz z t⁹pm ex qua varietate p⁹cia in eisdem diuer-
simo de statuuntur debet z minnere. P⁹cia enim p⁹sideranda
sunt respectu locozum z t⁹pm non solum in augmentatione sed

De Usura q̄ ad Cambiaz mediatores.

etiam in diminutione. ff. si cer. pe. lege vinum 2 de reg. iuris. l. fin naturam. **Item** Letera similia quere hie s. de Usura. s. aliq̄s .i. ab alio s. cui cābit s. q̄ d3 s. cāpsor q̄ d3 .i. dat alicui

CLXX

Campsoz pl^o capies reddit mī^o .aut mī^o offert
.i. p illa rep eū alteri oblata i minore q̄ntitate
s. ipe cāpsor p̄tea vīz illi q̄z fraudauit sic

Plus capies inde. reddet sub fraude recepta
Queda alia nota ex dicitis immediate sup̄.

Et Notandū p quacunqz causa vel opatiōe p̄t mercator lucrum recipere ratione mercium p tanto p̄t campsoz recipere lucrum pecuniarum de q̄to ista res causa aut operatio circa pecunias locum habet 2 exercetur circa merces Patet quia sī car merces variantur in estimatione hoīm sic 2 monere. licz for te non tam cōiter 2 in magna quantitate. Item sicut p̄t haberi nra. labor. piculaz alia huiusmodi circa merces adducēdas sic circa pecūias suo modo Si ergo p̄pter tales causas recipit mercator quare non p̄pter easdem campsoz. sic tamen q̄ hoc fa ciat sicut fieri debet in negotiationibus vīz pensando in bona fiderationabili aut ex cōmuni estimatione p̄ciōsitatē. graui/ ratem. vtilitatem. opis. cure. laborū. officij. 2 aliorum h̄mōi. et fm hoc potest recipere plus aut minus. vel de q̄to commu/ ni estimatione monera in melius vel peius mutata est. Aut sē aliqua illarum causarū excusat que in mutuo exp̄mītur vt p̄t interesse. i. vitatōez d̄ni. **Hec Hyder**

Cambia nō licita sī vsuraria quisquis
s. grauit .i. nccitatē

**De mediatorib^o
i cābz illicitis.**

Si mediat peccat. nisi p̄pter forte necesse

s. ad vsurā vīz sīta s. mediatū s. dicit^o mediatōz

Suscipientis erat. s. q̄rens vtilitatē

s. ex p̄fat^o vīz ex cupiditate mor^o. s. mortalit^o

Sic p̄riā. put inde lucret. peccat apte

s. q̄s

Si p̄piugis tractādis sis mediatōz

.i. aliqd. s. p̄bentib^o

**De mediatorib^o
i piugis p̄bēdis**

Tūc inter partes licite capies quid ab illis

s. ali^o

s. magn^o

Ex terre more q̄ntū labor inde requirit

s. penit^o

s. eē

Dicre sed sīm caueas. testans opulentū

s. m

s. caueas dicē vīz illū^o s. tū

Qui paup̄ p̄stat. ve pbū. qui discolor extat

**Casus illicit^o 2
satisfacere tenet.**

Ulura quoad mediatores in certis casibus.

U
De mediatorib⁹
emptoib⁹. vendi
toib⁹ vel locatoib⁹
6° vel p^osimilib⁹.

^{s^o qui} ^{s^o extat} ^{s^o eē}
Aut se dissoluit. seu lufoz qui tibi constat

^{s^o mediādo p^o mīonjs p^otrahēdis. i. p^oimi tui}
Sic mortale fac⁹ nā fratris st⁹ nocumentū

^{s^o tal⁹ p^otract⁹ s^o foret} ^{s^o contract⁹}
Si sub cōtractu mediat quis venditōis

^{s^o vbi fit p^otract⁹} ^{s^o p^ohentū} ^{s^o mediator} ^{s^o aliq⁹}
Emptio siue foret ve locatio p^osimilib⁹q⁹

^{s^o mediator} ^{s^o aliquā} ^{s^o p^ohentū}
Ex tre more de partibus hic capiet quid

^{s^o p^ore} ^{s^o restituere teneris certo mō}
Ipse notans fraudē quā pars p^otenderit vna

^{s^o mercator⁹. s^o negociādo}
Tūc p^o reliquā medians partē g^oue peccas

De mediatorib⁹
in mercātis

^{s^o alter. s^o mediatori suo} ^{s^o p^o eū}
Dum q⁹s mercator foret alterius mediator

^{s^o mediator} ^{s^o si transcribat alteri cu}
Qui sibi transcribat disponendas vl emēdas

^{s^o dicit⁹. s^o p^obat⁹. s^o vnū} ^{s^o iuste}
Merces quasunq⁹. reliquus vl sic viceversa

^{s^o salrē} ^{s^o eoz} ^{s^o i. p^omitte facere}
His mos florenū de centū porriget vnum

^{s^o i. aurifabri} ^{s^o vasa}
Pro mercede sua nisi gratis quis vouet illa

^{s^o viz} ^{s^o salrē. s^o vasa}
Aurifices vasa vendētes. hec vl emētes

^{s^o i. p^o aurifabri}
Aurea siue fozent argētea. q⁹ tū illa

^{s^o i. aurifabri ex talib⁹ imutat⁹}
Maiozi p^ocio post immutata reuendant

^{s^o aliq⁹} ^{s^o eē}
Nō est illicitū dum lucrent moderate

Casus illic⁹ q⁹
ad Aurifabri⁹ s.

^{s^o lapidē} ^{s^o i. postea. s^o aurifaber} ^{s^o vendēti}
Aurifaber sed emens lapidē quē scit p^ociosū

^{s^o e⁹. s^o aurifaber} ^{s^o i. tāq⁹. s^o lapidem}
Nō vendens nescit. hinc dat notabile tali

^{s^o aliq⁹} ^{s^o inclusum}
Ecce minus p^ociū. seu venderet vt p^ociosum

Inclusum vit⁹ velut argento vl in auro

De Usura quoad Aurifabros.

Aurifaber .i. iusticiā dīuinā ⁊ restituere illi tenet quez
sic defraudauit

CLXXI

Peccōtra legē dīuinā peccat ap te

f. aurifaber

Aurea sed vasa cōflans argentea parqs

s. ipe

Casus licitus

In lucrum licitū capiet rōne laboris

f. lucr

f. ult. s. su. in p. h. a. d. aur. als

s. q. le. aur. q. n. tū

Qd dat mos patrie magnus labor atqz reqrit

f. lūi. circa. hec. s. ⁊. q. n. tū. req. rit. s. q. n. tū. f. aliq. h. o. e. s. ⁊. i. u. s. t. ⁊. i. d. i. c. i. t.

Ingeniū parit industria. seu bonus vt fert

Qualibet arte p̄t industria nobilitasqz

f. q. op. a. f. i. a. t. t. e. d. i. a. d. p. c. i. a. d. ū. f. a. t. t. e. d. i. p. r. ⁊. d. z. s. q. a. d. f. r. a. g. i. l. i. t. a. t. e. m. a. t. e. i. e. i. n. q. u. a. o. p. a. t.

Casus licitus ap p̄ciatōis.

Materie tēdi qz picula sub faciendo

.i. e. m. a. t. .i. a. r. g. e. n. tū. l' a. u. z. v. l' l. a. p. t. d. e. p. c. i. o. s. u. m. f. i. r. a. t. ū.

Aurifaber nulla sibi cōparet impia furta

s. ipe aurifaber. f. h. o. d. n. o. .i. c. i. p. i. e. n. s.

Casus d. Jure p̄hibitus.

Jam licet ignoret. reddet tū ipe sciens post

f. a. l. i. e. e. x. p. o. s. i. t. ū. p. a. u. r. i. f. a. b. r. z. f. r. e. i. f. i. r. a. t. e. f. a. u. r. i. f. a. b. r. o.

Nec p̄ciū dñs sed reddet vēditōz ipse

s. aurifaber s. auz

Auz nec vendat h alchimacū quasi vez

s. p̄dico mō s. aurifaber .i. c. l. e. n. o. d. i. ū. v. l' v. a. s. f. p. u. z.

Vel foret argentū nec emat sacz nisi fractum

s. puz

Argentū puz nec in igne perit sil' auz

s. e. c. .i. d. u. o. d. e. c. i. m.

Nota qñ argen tū vel auz dicit puz.

Argentū fert puz suans duodenas

s. puz suat. i. q. t. e. r. s. e. n. a. v. i. z. q. t. e. r. s. e. x. i. x. x. i. i. j. .i. s. e. x.

Carathū ti. d. z. certa mensura auri.

Riteligas auz quater ⁊ dat sena caratha

f. puro auro v. l' argēto puro. i. metalli

Casus licitus

His plus aurifices eris miscendo pinde

f. approbat. f. ciuitatis alicuius

Quā mos exposcit aut vzbis rite statutū

I ij

De Usura q̄ad qued̄ illicita: de Vnctōe extrema.

Ilicitū ē z q̄si turpe
lucy reputat qm̄ aliq̄
leuitate q̄dā l' ex aua
ricia aut p̄digalitate
vadiātes mutuo p/
mittūt se d' aturos. x.
vl' v. florenos seu pl'
aut mī⁹ l' amissuros
illos nisi casus fortui
tus euenierit aut de/
fecerit.

De vnctōe extre
ma.

Triplex ē oleum
sacre vnctōis.

Nota q̄ vngunt̄
Crismate.

Fraudem cōmittūt opando qd̄qd̄ in ill'
f. dicit aurifabri .i. q̄d̄cūq; vīs auro pl'
Cmixto q̄ decet z s̄lū in argēto in debite mixto

Carillos carthas vl' par. faciens q̄s vendēs
.i. al's. zc. f. q̄libet
s' graui

Per cōfessores sub pena sunt p̄bibēdi
q̄ ē pctm̄ mortale f. talibz

Nā per auariciā lusoꝝ sepe fruunt̄
f. p̄t auariciā f. p̄ vctōꝝ z factōꝝ p̄dictōꝝ
.i. ex p̄dictōꝝ z venditōe

Sic mortale dat̄ ac lucy turpe p̄batur
.i. infirmāte

Languentē sepe p̄e mortē sepius vngas
Saltē languētē discōtinue p̄e mortē
.i. infirmitate

Vno sub morbo nullus bis d̄z inungi
.i. nisi .i. deducat

Idem ni languoz ultra deducitur annū
f. extrema

Illis qui poscūt hec vnctio detur adultis
.i. oleo oliuaz f. in extremis

Ex oleo sacro qd̄ oliue fertur inunges
f. sacre vnctōis f. oleū sacz

Est oleū triplex z p̄mū crisma vocatur
.i. crisma p̄dictū p̄pōit ex balsāo z oleo oliuaz

Balsamus est illd̄. oleūq; sed adde secundum
.i. oleū carbecumioꝝ d̄z vl' sanctū. zc.

Pt cathesis andi seu sanctū vl' bñdictū
f. oleo secūdo v̄z carbecumioꝝ vl' sancto. zc.

Brachia q̄ regis humeros vl' p̄ncipis vngis
f. 2° oleo p̄dicto. .i. linēda l' vngēda

Et q̄dā reliqua sunt illo iure linenda
f. sancto qd̄ ē p̄m^o oleū

Crismate baptisimus q̄ calix altare q̄ tēpla
f. ipe hō f. cū crismate

Ac cōfirmand⁹ q̄ patena p̄ngitur ipso
f. crismate

Hoc baptisandus fit p̄tice fronte p̄nctus
.i. p̄secraf

Vngitur z p̄sul hoc crismate qm̄ sacatur

De Oleo sacro: Vxor viri vagabundia pliu educatõe.

CLXXII

His oleu ternu qd oliue fertur. z illud
.i. scilicet .i. oliuaz
Est qd languentes vnguntur ia ppe mortem
.i. solū .i. consecrat .i. triplicia olea signant tñ
ipm crisma qd scdm oleu dz

Incena dñi p̄sul sacrat omnia dicta
.i. oleu nō sacratū .i. oleo sacro .s. eē Hec b. tho.
Non sacz miscens huic totū dico sacratū
.i. illi^o anni

Crismate iure nouo fiat baptismus in anno
.i. necitate
Quippe necesse nisi sit mortis. sic renouari
.i. crisma .i. tu ep̄s
Annatim dz qd cōfirmare iuberis
.i. iū .i. p̄ fr̄as hinc ande vagatē

Crisma renouari dz singul' annis qad baptismum z p̄firmationem.

Vxor nulla viz peragrātem iure seq̄tur
.i. iū .i. ad alia trā .i. qñ vxor ex eā necia abest
Vxorem seq̄tur vir qñ necē requirit
.i. actu bz

Deviro vagabit do que vxor n̄ se queretur.

Vxor qñ viz retinet d̄ iure secundū
.i. vxor .i. filijs .i. dare
Ipa viri p̄mi natis quid ferze nequibit
.i. filij vxoris d̄ p̄o viro geniti

Vxor hñs scdm viz p̄t sub certo mō dare plibus ex p̄o marito genit' i q̄tate viri que h̄z.

Nī p̄ m̄em quoddā ius h̄i tenuere
.i. secund^o .i. possident .i. p̄dicti filijs
Nam vir m̄r h̄nt quicq̄s qd pertinet ip̄is
.i. filij p̄dicti

Aut qz sunt pueri m̄r nutrire tenetur
.i. ex alia cā .i. nutrire tenet scz vir iste sc̄os
Aut alia iusta causa vir nutriet illos
.i. vxor .i. extremo

Sz p̄hibente viro nil det nisi frante necē
.i. p̄curet .i. cōpellat .i. maritū ad dāduz
filijs p̄dictis

Sz m̄r faciat qz iudex comp̄mat ip̄m

Vxoris votū z viri sui q̄re sup̄ de voto

Vxor qualiter elemosinā dare p̄t nolēte viro vide supra de Elemosina.